

BRNO KULTURNÍ, z. s.

vydává

VYSVĚDČENÍ

brněnské koalici ČSSD, KDU-ČSL, ODS a Pirátům

Za období: listopad 2018 – červen 2022

Oddělení: kulturní politika

Zaměření: Koaliční smlouva pro Zastupitelstvo města Brna ve volebním období 2018-2022, **Strategie kultury a kreativních odvětví** města Brna a **1. Akční plán SKKO** pro období 2020-2022

Vysvědčení vydáváme jako hodnocení plnění cílů kapitoly kultury programového prohlášení koaliční smlouvy uzavřené mezi **ČSSD, KDU-ČSL, ODS a Piráty**. Hodnocení se vztahuje na oblast financování a transparentnosti, investic do infrastruktury, konkrétních projektů, kultury ve veřejném prostoru, kultury a edukace.

Přihlédli jsme k průběžnému plnění prvního **Akčního plánu Strategie kultury a kreativních odvětví** platného do konce roku 2022 (viz Strategické plánování). Zvláště jsme se dívali na to, jak se město Brno snažilo vypořádat s krizemi (viz Krizový management) a krom stanovených cílů jsme zhodnotili i běžné činnosti v brněnské kulturní politice (viz Výběrová řízení na ředitele a Nezávislost kultury).

Financování a transparentnost	1-
Strategické plánování	1-
Investice do infrastruktury	3
Nezávislost kultury	3
Krizový management	1
Výběrová řízení na ředitele	2
Kultura ve veřejném prostoru	1-
Kultura a edukace	2
Konkrétní projekty	2

Financování a transparentnost

Závazek města, že zachová výši financování městem zřizovaných organizací, byl dodržen. Víceleté financování kultury v podobě dvouletých grantů bylo zachováno. Nicméně avizovaný dotační program pro významné kulturní akce z Akčního plánu Strategie kultury a kreativních odvětví města Brna doposud schválen nebyl. Vznikl však dotační program pro oblast kulturních a kreativních odvětví. Rada města Brna rovněž prokázala velkou snahu o zvýšení transparentnosti finanční agendy týkající se přidělování dotací. Vytvořila novou webovou aplikaci zpřístupňující systém přidělování dotací a rovněž schválila vytvoření nového systému pro transparentnější výběr členů hodnotících komisí. Také je potřeba vyzdvihnout mimořádné dotace na zmírnění dopadů vládních opatření proti pandemii. Musíme však konstatovat, že i přes intenzivní snahu o větší transparentnost se v rámci funkčního volebního období objevily případy podezřelého financování a zneužívání politických pozicí v systému přidělování dotací (viz předmět Nezávislost kultury).

Dialog s krajem a státem o možnosti vícezdrojového financování městem zřizovaných kulturních institucí si koalice vzala za své, splnění však není čistě v jejich rukou. Iniciativa převést Národní divadlo Brno do správy státu ze strany města vzešla. Město Národní divadlo Brno nepřevadlo pod MK ČR, a ani z veřejných me-diálních výstupů nelze potvrdit seriózní diskusi o financování jeho organizací, nicméně projevilo v tomto směru aktivitu. Komunikace se státní správou a vládou probíhala i ve věci financování kultury, např. stavby Janáčkova kulturního centra. Nelze opomenout, že Jihomoravský kraj pokračoval s finanční podporou brněnských kulturních příspěvkových organizací.

Strategické plánování

Za důležité považujeme, že se podařilo vytvořit a zachovat Oddělení koncepce a rozvoje na Odboru kultury, vypracovat a schválit první Akční plán Strategie kultury a kreativních odvětví a postupně jej naplňovat. Nelze však opomenout, že se blíží konec jeho platnosti a bude potřeba jej vyhodnotit a vytvořit nový. Stejně tak bude třeba zahájit práci na aktualizaci celé strategie na roky 2025–2033, mj. kvůli podmínkám kandidatury Brna na Evropské hlavní město kultury 2028. Přesto je již několik měsíců pozice vedoucího Oddělení koncepce a rozvoje Odboru kultury Magistrátu města Brna neobsazená a výběrové řízení dosud nebylo vypsáno.

Investice do infrastruktury

Vedení města pracovalo na všech svých cílech, tj. stavbě nového koncertního sálu, rekonstrukci Arnoldovy vily, vzniku Muzea Leoše Janáčka a přebudování Káznice. Snahy však nebyly ve čtyřletém volebním období dostatečné

k tomu, aby byly naplněny plánované investiční záměry. Realizace některých projektů se značně protáhla nebo ani nezačala. Za uplynulé volební období tak nebylo dosaženo hmatatelných výsledků.

Janáčkovo kulturní centrum

V koaliční smlouvě bylo slíbeno pokračovat v krocích vedoucích k realizaci stavby Janáčkova kulturního centra. Vedení města se na začátku roku 2019 podařilo vyjednat podmínky s Ateliérem M1 architekti, za kterých vzal zpět žalobu kvůli porušení autorských práv. O rok později pak sál stavební povolení získal. V dubnu letošního roku město směnou nemovitostí s vlastníkem hotelu International odblokovalo pokračování stavby. Zároveň byla posunuta doba realizace do roku 2025.

Arnoldova vila

Město prosadilo rekonstrukci Arnoldovy vily, ve které vznikne kulturní a badatelské Centrum dialogu. Projekt podpořilo 80 milionů korun. Rekonstrukci se podařilo zahájit v prosinci 2021, předpokládaný konec je stanoven na jaro 2024. Cíl podpořit potenciál jedné z brněnských památkových vil tak považujeme za splněný.

Káznice

Radě města Brna se nepodařilo nijak významně pokročit v přebudování bývalé káznice na Cejlu na Kreativní centrum. Na stavební úřad byla v červnu roku 2019 podána žádost o územní rozhodnutí pro projekt. Proti žádosti byl podán rozklad. Město poté rozdělilo projekt na dvě etapy. Projekt nemá zajištěné finance na kompletní rekonstrukci. Avšak díky spolufinancování z městského rozpočtu byl otevřen kreativní hub KUMST.

Muzeum Leoše Janáčka

Rada města Brna činila ve volebním období 2018–2022 řadu úkonů vedoucích k vybudování Muzea Leoše Janáčka, ale nepodařilo se v této věci dosáhnout významného milníku tak, aby byl veřejně komunikován.

Konkrétní projekty

Městu se podařilo splnit většinu stanovených cílů, avšak s menšími nesrovnalostmi. Oceňujeme aktivní práci, která je spojená s připravovanou kandidaturou Brna v soutěži Evropské hlavní město kultury 2028. Město vytvořilo v roce 2019 na Odboru kultury nové Oddělení koncepce a rozvoje, v rámci kterého vznikly specializované pracovní pozice pro celkem čtyři nové zaměstnance. Dále pak v roce 2021 začal fungovat tým, který připravuje kandidaturu města na titul Evropského hlavního města kultury 2028. Přesunulo se místo konání nejstaršího festivalu v České republice TrutnoOFF – dnes BrnoON, jak si koalice vytyčila. Co se týče aplikace BAM, městu se nepodařilo vytvořit vícejazyčnou mobilní aplikaci a tak zůstává Brněnský architektonický manuál ve formě webové stránky.

Nezávislost kultury

Cíl uvedený v koaliční smlouvě – nezasahovat do dramaturgie příspěvkových organizací – považujeme za zásadní pro nezávislost kultury a v případě příspěvkových organizací a jejich festivalů byl naplněn. Taktéž hodnotíme kladně nastavení systému hodnocení grantových žádostí a zapojení veřejnosti do výběru hodnotitelů.

Přesto se objevily kauzy, kdy chybějící pravidla ohrozila konání kulturních produkcí ve veřejném prostoru (na podzim roku 2021 nebylo povoleno odehrání inscenace Divadla Líšeň na piazzetě před Janáčkovým divadlem s odůvodněním Veřejné zeleně Brno, že jde o politické představení. Díky zakročení radních se však podařilo věc vyřešit a představení odehrát). Stejně tak politické zásahy do rozdělování grantů bez řádného odůvodnění zpochybňovaly celý proces jejich udělování (např. Rada města Brna opakovaně zasáhla do odborného hodnocení projektů tak, aby přidělila dotaci projektu Brasil Fest Brno, spojovaném s radním Markem Fišerem, v roce 2021 dokonce na úkor lépe hodnocených projektů).

Byla vidět snaha vytvořit transparentní program pro tzv. individuální dotace, které jsme v minulosti několikrát kritizovali pro jejich netransparentnost. Bohužel program dosud nebyl vyhlášen.

Krizový management

Koalici se dařilo rychle a flexibilně reagovat na krize, které otřásly celým světem. Na jaře roku 2020 vytvořila dotační program pro poskytnutí dotací v oblasti kultury na zmírnění důsledků spjatých s pandemií COVID-19. Finančně podpořila vznik studia Káznice LIVE, které umožnilo online vysílání kulturních akcí. Vyšla vstříc také pořadatelům festivalů a povolila úpravu smluv v souvislosti s vládními omezeními. Poskytnutí darů v celkové výši 4,53 milionu korun kulturní scéně na podzim roku 2021 byl vstřícný krok a rychlý nástroj pomoci, na druhé straně přinesl pochybnosti, jestli byla zachována dostatečná míra transparentnosti a spravedlnosti při rozdělování veřejných prostředků. V reakci na nepokoje v Bělorusku Rada města Brna podpořila vznik Ambasády nezávislé běloruské kultury. Město také spolufinancovalo projekt Centra experimentálního divadla „Moskva-Voroněž, partnerství bez Putina“, který poskytuje tvůrčí stipendia ruským nezávislým umělcům a disidentům zasaženým válkou na Ukrajině.

Výběrová řízení na ředitele

Kriticky se lze postavit k výběrovému řízení na pozici ředitele dětského divadla Radost, které proběhlo v první polovině roku 2020 (výhrady odborné veřejnosti byly k transparentnosti, důvěryhodnosti a odbornosti celého procesu). Pozitivně lze hodnotit průběh řízení v případě

ředitele Muzea města Brna, stejně tak v případě Knihovny Jiřího Mahena. Otázky vyvstávají u pozice ředitelky TIC Brno, kde se Rada města Brna nevyjádřila ani k potvrzení ředitelky ve funkci, ani k vyhlášení výběrového řízení po obvyklých 5 letech.

Kultura ve veřejném prostoru

V průběhu volebního období 2018–2022 pokračoval projekt Sochy pro Brno (byly realizovány sochy Martina Středy a Adolfa Loose a připravuje se soutěž na sochu Marie Restituty), také vznikl web socharske.brno.cz a příslušná stránka na Facebooku a Instagramu. Započal projekt Plug and Play, který usnadňuje konání akcí ve veřejném prostoru. Důvěryhodnost postrádala soutěž na sochu pro Mendlovo náměstí, jejíž vznik město finančně podporuje, a stejně tak městem třikrát vyhlášená a dvakrát zrušená soutěž na budoucí vodní prvek na Dominikánském náměstí.

V nedávné době město podpořilo myšlenku ožívání veřejného prostoru amatérským pouličním uměním, když schválilo poskytnutí legálních ploch pro graffiti. Veřejný prostor se kvůli omezením spojeným se zákazem vycházení či zákazem pořádání kulturních akcí téměř nevyužíval. Z tohoto hlediska oceňujeme, že impulz Rady města Brna přišel ve správný čas na konci pandemie, kdy se tento veřejný prostor začal opět naplno využívat a potřeba jeho ožívání je opět aktuální.

Kultura a edukace

Město si v roce 2018 dalo za cíl rozvíjet vztah dětí ke kultuře atraktivnějším divadel, galerií a muzeí pro dětské návštěvníky. Přestože cíl jako takový podle dostupných dat naplněn nebyl, zaznamenali jsme snahy o atraktivnější kulturu dětem. Město finančně podpořilo mezinárodní projekt OnStage, který je zařazen do Akčního plánu Brno 2050 a Akčního plánu Strategie kultury a kreativních odvětví města Brna. V Akčním plánu se počítá také se vznikem Janáčkova vzdělávacího a digitálního centra v Bohémě, jehož hlavní cílovou skupinou jsou děti. Rozšířit Muzejní noc na Muzejní den se radním nepodařilo. Z projektů prezentujících brněnské vysoké školy s uměleckým zaměřením lze jmenovat pouze stálou podporu každoročně pořádaného festivalu SETKÁNÍ/ ENCOUNTER a Mezinárodní soutěž Leoše Janáčka brněnské JAMU nebo prezentaci diplomantů Fakulty výtvarných umění VUT v rámci příspěvkové organizace Dům umění města Brna společně s finanční podporou města pro galerie zřizované pod Fakultou výtvarných umění VUT. V této oblasti však ze strany Brna nedošlo k viditelnější podpoře. Progresivní cíl koaliční smlouvy tedy v tomto ohledu nebyl dostatečně naplněn.